

ΟΙ ΨΗΦΙΔΕΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΗΣ ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΗΣ

Πολιτιστικό Πρόγραμμα / Διδακτική πρόταση

1^ο Πρότυπου ΓΕΛ Θεσσαλονίκης «Μανόλης Ανδρόνικος»

(Υπεύθυνες: Βασιλική Γκράτζιου, Ευγενία Τσιουπλή)

Πολιτιστικό Πρόγραμμα / Διδακτική πρόταση:

Σκοπός : Σύνδεση της ελληνιστικής κοινής γλώσσας (γλωσσικού εργαλείου και φορέα πολιτισμού) με υλικά κατάλοιπα (ενεπίγραφα ψηφιδωτά) του πολιτισμού της ελληνιστικής, ρωμαϊκής και πρωτοβυζαντινής περιόδου, με σκοπό τη συνειδητοποίηση της τοπικής εξάπλωσης και της χρονικής διάρκειας της χρήσης της.

Δυνατότητα προσαρμογής Διδακτικής πρότασης:

- **Πολιτιστικό Πρόγραμμα**
- Μάθημα στο πλαίσιο του μαθήματος της Ιστορίας Α΄ τάξης Γυμνασίου ή Λυκείου (διάρκειας μίας ή δύο διδακτικών ωρών)
- Όμιλος Αρχαιολογίας και εργαστήριο ψηφιδωτού (βιωματική προσέγγιση)
- Συνδυασμός με επίσκεψη σε Μουσεία ή Αρχαιολογικούς χώρους με ενεπίγραφα ψηφιδωτά

Προαπαιτούμενες γνώσεις σχετικές με :

- Την γεωγραφική εξάπλωση και τη χρονική διάρκεια του ελληνιστικού και ρωμαϊκού κόσμου.
- Τα πολιτισμικά χαρακτηριστικά τους.
- Βασικές γνώσεις για την κοινή ελληνιστική γλώσσα.

Επιλογή ενεπίγραφων ψηφιδωτών

Κριτήρια

- Περίοδος κατά την οποία δημιουργήθηκαν
- Τόπος
- Κτίριο
- Εικονογραφικό θέμα
- Επιγραφές (γλώσσα, ορθογραφία)
- Ποιότητα
- Κόστος
- Ψηφοθέτες

- Πρόθεση παραγγελιοδότη

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

- Να αποκτήσουν γνώσεις για την ιστορία και τον κόσμο, για την νοοτροπία και τις πρακτικές των ανθρώπων της αρχαιότητας.
- Να συνειδητοποιήσουν την τοπική εξάπλωση και τη χρονική διάρκεια χρήσης της κοινής ελληνιστικής.
- Να συνδυάσουν τις γνώσεις αυτές, ώστε - με κοινή προσπάθεια - να οδηγηθούν στα δικά τους συμπεράσματα οξύνοντας την κριτική τους ικανότητα.
- Να αποκτήσουν μια βιωματική σχέση με το σχετικό υλικό μέσα από την όλη διαδικασία.
- Να αξιοποιήσουν τις γνώσεις τους δημιουργώντας ψηφιακές εφαρμογές, που θα διευκολύνουν το κοινό να έρθει ευκολότερα σε επαφή με το θέμα.

Προτεινόμενες δραστηριότητες για το σπίτι:

1. Να αξιοποιήσετε τα στοιχεία της έρευνάς μας καταγράφοντας σε χρονογραμμή τα ψηφιδωτά που παρουσιάστηκαν στην τάξη και περιλαμβάνονται στο αναρτημένο power point ανάλογα με την χρονολόγησή τους. Χρησιμοποιήστε την εφαρμογή timetoast (<https://www.timetoast.com/>). Ανεβάστε τον σύνδεσμο της χρονογραμμής σε ένα αρχείο word.
2. Να αξιοποιήσετε τα στοιχεία της έρευνάς μας σημειώνοντας σε χάρτη (Google maps) τις πόλεις / περιοχές στις οποίες αποκαλύφθηκαν τα ψηφιδωτά, με τα οποία ασχοληθήκαμε στο μάθημα.
3. Να δημιουργήσετε ένα ζωγραφικό αντίγραφο ενός από τα ενεπίγραφα ψηφιδωτά με τα οποία ασχοληθήκαμε στο μάθημα.

Βιβλιογραφία

- Ιστορία της Ελληνικής Γλώσσας, ΕΛΙΑ 1999, 84-111
- Α. Φ. Χριστίδης, Ιστορία της Αρχαίας Ελληνικής γλώσσας, ΙΝΣ 2005, 185, 193
- Π. Ασημακοπούλου – Ατζακά, Ψηφιδωτά δάπεδα. Προσέγγιση στην τέχνη του αρχαίου ψηφιδωτού, University Studio Press, 2015.
- Γ. Ατζακά, Το επάγγελμα του ψηφοθέτη, Άγρα, 2011.
- Ψηφιδωτά δάπεδα από τη Συλλογή του Αρχαιολογικού Μουσείου Θεσσαλονίκης έκδοση Αρχαιολογικού Μουσείου Θεσσαλονίκης αρ. 47, Θεσσαλονίκη 2021 (κείμενο: Ελεονώρα Μέλλιου), 8.

Οι εντυπώσεις από την διδακτική πρακτική :

- Οι μαθητές και οι μαθήτριες κινητοποιήθηκαν καθώς ανακάλυπταν πτυχές του εξεταζόμενου θέματος και εξέφρασαν τον ενθουσιασμό τους για την βιωματική επαφή με αυτό (καθώς πήραν μέρος και στην κατασκευή ενεπίγραφου ψηφιδωτού).
- Επαινετικά ήταν και τα σχόλια της Συμβούλου Φιλολόγων, που παρακολούθησε τη διαδικασία σε ένα από τα τμήματα.
- Ανάλογες ήταν και οι εντυπώσεις συναδέλφων που παρακολούθησαν την παρουσίαση της διδακτικής πρότασης σε διαδικτυακή διημερίδα καλών πρακτικών και καινοτόμων δράσεων των προτύπων και πειραματικών σχολείων της Κεντρικής Μακεδονίας. Ορισμένοι ζήτησαν και συνεργασία, ώστε να συνεχισθεί και να διαχυθεί περαιτέρω η δράση αυτή.

Δημιουργία εικαστικού έργου από μέλη της ομάδας του Πολιτιστικού προγράμματος

Ενεπίγραφου ψηφιδωτού με απεικόνιση της Αλεξάνδρειας από κεραμικές ψηφίδες.

Παρουσίαση του Πολιτιστικού Προγράμματος / Διδακτικής πρότασης:

σε Διαδικτυακή Διημερίδα Διάχυσης Καλών Πρακτικών και Καινοτόμων Δράσεων των Προτύπων και Πειραματικών Σχολείων της Κεντρικής Μακεδονίας του Σχολικού έτος 2023-24 (19.5.2024).